

Szent Lélek nélkül

Időpont: 1952. június 2. Pünkösd 2. napja

Alapige: ApCsel 10,42-48.

És megparancsolta nekünk, hogy hirdessük a népnek, és tegyünk bizonyosságot, hogy ő az Istentől rendelt bírása élőknek és holtaknak. Erről a próféták mind bizonyosságot tesznek, hogy bűneinek bocsánatját veszi az ő neve által mindenki, aki hiszen ő benne.

Mikor még szólá Péter ez ígéket, leszálla a Szent Lélek mindazokra, akik hallgatják vala e beszédet. És elálmétkodának a zsidóságból való hívek, mindazok, akik Péterrel együtt mentek, hogy a pogányokra is kitöltetett a Szent Lélek ajándéka.

Mert hallják vala, hogy ők nyelveken szólnak és magasztalják az Istent. Akkor felele Péter: Vajjon eltilthatja-é valaki a vizet, hogy ezek meg ne keresztelkedjenek, kik vették a Szent Lelket miképpen mi is? És parancsolá, hogy keresztelkedjenek meg az Úrnak nevében. Akkor kérék őt, hogy maradjon náluk néhány napig.

Pünkösd másodnapjának levélbeli szentleckéje folytatása a húsvét másodnapjára kirendelt szentírási szakasznak. Mindkettőnek tárgya Kornélius pogány százados megtérésének története, illetve Péter apostolnak ezzel kapcsolatos prédikációja.

A mai napra kirendelt szakasz a legszorosabb összefüggésben áll pünkösd ünnepével. Az ünnep első napja Jeruzsálemnek, az ország nemzeti és vallási fővárosának pünkösdjéről beszél, a mai ige Cezáreának, az ország politikai fővárosának pünkösdjét mondja el. Amaz a zsidók pünkösdje volt, emez a pogányoké. A méretek ugyan különbözők voltak, de az esemény ugyanaz. Amott ezres tömegek részesülnek a Szentlélek ajándékában, itt egy háznép csupán, egy kis katonai gyülekezet, de ott is, itt is ugyanaz a csoda: emberek megtérése és nyelveken szólása jelzi a Szentlélek kitöltését. Ha pedig nem számmal, hanem minőséggel mérjük az eseményeket, a pogányok pünkösdje még föléje is emelkedik a zsidók pünkösdjének. Ott a tömeg közönyös, vagy egyenesen ellenséges emberekből tevődik össze, Kornélius és háza népe azonban – nem bibliai értelemben használva ezt a szót – köztisztelőben álló jó emberek.

Épp ebben a tekintetben van különleges mondanivalója az igének ma a számunkra. Azt mutatja ugyanis az ige, hogy Szentlélek nélkül még az erkölcsileg kiváló embernek sincs megoldva az élete.

1. Szentlélek nélkül nincs békessége az embernek.

Kornélius nagyon derék ember. Ha olvassuk, hogy mit jegyez fel róla a Biblia, önkéntelenül felsóhajtunk: Bárcsak énrólam is tudna ilyen jellemzést adni Isten történelemkönyve! Istennel kapcsolatban az van róla feljegyezve, hogy jámbor, istenfélő és szüntelen imádkozó ember /10,2. v./. Embertársaihoz való viszonyáról azt olvassuk, hogy sok alamizsnát osztogat a népnek /2. v./. Testi életét fegyelemben tartja. Négy napig is tud böjtölni /30. v./. Egyénisége a szentség levegőjét árasztja magából. Hatása alól háza népe, sőt katonái sem tudják kivonni magukat. Egész kegyes kör alakul ki körülötte pogányokból /2 és 7. v./. Mégsem értékeli túl magát. Mikor Péter megérkezik, leborul előtte /25. v./. Ez több, mint a vendégnek kijáró tiszteletadás. Egy egyszerű zsidó halásznak egy római századostól nem jár ennyi tiszteletadás, még ha vendég, akkor sem. Csoda-e, ha Isten is azzal tünteti ki őt, hogy külön angyali követet küld hozzá s az fényes nappal jelenik meg előtte? /3-4. v./

Mindennek dacára Kornéliusnak még sincs békessége. Valami hiányzik neki. Maga sem tudná megmondani, hogy mi. Pogány bálványait felszámolta már, egész életét az egy igaz Istennek szenteli, mit kellene még cselekednie, ez a kérdés gyötri őt folyton. Ezt viszi

könyörgésében szüntelen Isten elé. Ezért jön feleletképpen reá az angyal ajkán a válasz: Hívasd magadhoz Pétert, ő megmondja néked, mit kell cselekedned /5-6. v./.

Péter megérkezik s elkezd beszélni. Beszél... beszél, s egyszer csak rátér a bűn kérdésére: Krisztus Istentől rendelt bírója élőknek és holtaknak /42. v./.

Erről a Krisztusról hallott már egyet s mást Kornélius. ApCsel.8,40 szerint Filep egészen Cezáreáig eljutott evangéliumhirdető körútján. Valószínű, hogy a kegyes érdeklődésű Kornélius az ő munkája nyomán értesült már Jézus életéről, haláláról és feltámadásának híreről. Erre enged következtetni az is, hogy Péter ismertnek tételez fel sok mindent Jézus életéből s ezért beszédében egészen rövidre fogja Jézus életét /37. v./.

Nem azt akarja elmondani, hogy mi történt, hanem azt, hogy kicsoda ez a Jézus. A mai szakasz első versében érkezik el beszédének tulajdonképpeni tárgyához s itt mindenekelőtt azt szögezi le, hogy a megölt, de feltámasztott Jézus Krisztus a világ bírója. A bíró hivatása a bűn megbüntetése, a megtorlás. Egy nagy leszámolás előtt állunk tehát s ez alól a halál sem szabadíthat meg, mert Krisztus nemcsak az élőknek, hanem a holtaknak is bírója.

Az ember azt gondolná, hogy Kornélius mindezt nyugodtan hallgathatja. Neki igazán nincs mit félnie a világ bírójától. Ki vethetne az ő szemére valami bűnt? Megkérdézhetik az egész várost, mindenki csak a legjobbat fogja róla mondani. Ő is úgy van azonban, mint Luther. Kolostori vívódásaiban hiába mondogatták társai, hogy azok a bűnök, amelyek miatt gyötrődik, csak bababűnök, hiába sorolták fel erényeit, hiába dicsérték őt – magukhoz hasonlítva – agyba-főbe, neki csak nem volt békessége. Kornélius is fél az Istentől.

Mikor az angyal megszólítja, megrémül /4. v./.

Lehet, hogy ő maga sem tudná indokolni konkrét bűnökkel a félelmét az Istennel való találkozáskor, hiszen az ember a saját bűneivel szemben mindig vak, a benne levő hiányérzet, a békesség nélkülözése azonban világosan megláttatja vele, hogy nincs rendben valami közte – és Isten között s ezt nem lehet elintézni kegyes gyakorlatokkal, nem lehet elaltatni jó cselekedetekkel, nem lehet kiengesztelni önsanyargatásokkal. Péter igehirdetésében most a Szentlélek rádöbben, hogy a bírótól való félelem lakik benne. A bírótól a bűnös fél. Azért nincs békessége tehát, mert nincs elintézve a bűne.

Beszéde következő mondatában épp erre tér rá Péter. Így szól: „*Erről a próféták mind bizonyosságot tesznek, hogy bűneinek bocsánatját veszi az ő neve által mindenki, aki hiszen ő benne.*” /43. v./

Itt szólaltatja meg a Szentlélek az evangéliumot: Van a bűnök elintézésének módja. Hinni kell az értünk megfeszített és megigazulásunkra feltámadott Krisztusban és mienk a bűnök bocsánata. Itt félbeszakítja a Szentlélek Péter prédikációját. Ennél többet nem kell mondani. Ebben minden benne van. Kornéliusnak semmit sem kell cselekedni, hogy békessége legyen. A kereszten minden elvégeztetett. Neki csak hittel kell elfogadnia azt, ami érte is történt, s akkor övé a békesség. Övé is lett.

Nincs békességed? Szenvedsz alatta? Szentlélek nélkül nincs megoldás. Nem segít sem jellem, sem jóság, sem áldozat, sem önsanyargatás, csak a Szentlélek, aki megrémít bűneid miatt s megvigasztal a kegyelemmel.

2. Szentlélek nélkül nincs öröm sem.

Kornéliusnak nemcsak békessége nem volt Szentlélek nélkül, hanem öröme sem. Amint az imádságára kapott feleletből vissza lehet következtetni arra, hogy nem volt békessége, ugyanúgy a Szentlélek kitöltésekor megmutatott boldog örvendezésből kitűnik az is, hogy valami eddig ismeretlen öröm töltötte el a szívét /46. v./.

Olyan nagy ez az öröm, hogy minden gátat áttör. Itt ugyanis arról van szó, hogy Kornélius és háza népe beleszól egy prédikációba, még pedig nemcsak akármilyen prédikációba, hanem olyan valakiébe, akit Isten küldöttjének kijáró tisztelettel fogad érkezésekor, hiszen leborul Péter előtt s imádja őt /25. v./, akinek beszédét úgy hallgatja, mintha maga Isten szólna hozzá általa /33. v./, akit és akinek üzenetét

könyörgéseire való feleletként fogadja /4-6. v./.

Kornélius, a művelt római polgár, az előkelő katonatiszt, tudta jól, hogy mi illik és mi nem. Bizonytal soha se vágott bele egyetlen vendégének beszédébe sem, hanem jó modorának megfelelően hallgatta végig, most azonban az örömnél szívében felgyülemlett árja áttöri az illendőség korlátait, elsöpri a kultikus gátlásokat s elkezd magasztalni az Istent. Amint a szél szétfújja a ködöt, úgy tépi le róla a Szentlélek szele a komor életszentség vonásait s teszi őt a kapott ajándéknak ugrándozva örülő, hangos gyermekké.

Nem volna igaz, ha azt mondanánk, hogy Kornéliusnak a Szentlélek kitöltése előtt semmi öröm sem volt az életében. Övé volt a hatalom öröme, a boldog családi élet öröme, a kegyes vitézei fölött érzett öröm, az adakozás öröme, azonban mindez az öröm nem tudott áttörni az életén. Bujkált benne, mint a nap felhők mögött. Az egészre ráterült az Isten jóindulatának megszerzésére irányuló emberi erkölcsi erőfeszítések komor felhője s eltakarta. Mikor azonban a Szentlélek bizonyossá tette őt afelől, hogy övé a bűnök bocsánata, egyszerre eltűnt a felhő s felragyogott az alapöröm, a kegyelmet nyert ember öröme fényében az élet minden más örömdetes szépsége is.

Nincsen örömd? Szenvedsz alatta? Szentlélek nélkül nincs megoldás. Gazdag lehetsz, hatalmas lehetsz, szeretetre méltó emberek vehetnek körül, sokan irigyelhetnek is téged, nem tudsz igazán, szívből, gátlás nélkül örömd addig, míg bűneid nincsenek megbocsátva. A Szentlélek pedig ezt hirdetteti neked. Ha azután ez az öröm a tied, akkor egyszerre megszépül fényétől egész életed, felragyognak a meg nem látott örömdök s elfakulnak a sötét bánatfelhők. Szentlélek nélkül jóformán csak panaszkodni tud az ember Istennek, Szentlélekkel pedig jóformán csak magasztalni tudja.

Mindezt pedig megpecsételi a Szentlélek a szentséggel. Kornélius és háza népe keresztségben részesül. A keresztség után most már nincs semmi kétség, hogy a békesség és öröm nem valami beképzelés, hanem letagadhatatlanul az enyém.

Kornéliusék arra kéri Pétert, hogy maradjon náluk. Péter ott is marad néhány napig. Vajon meddig marad nálunk pünkösöd, a Szentlélek békessége és öröme?

Ámen.